

bijlage

Bijlage 3: toelichting exportpercentage

Onderzoeken naar exportschattingen

In 2012 is in het kader van de Criminaliteitsbeeldanalyse (CBA) Georganiseerde Hennepteelt door het Korps Landelijke Politiediensten een schatting gedaan naar het exportpercentage. Volgens dit rapport zou de export in 2011 tussen de 48% en de 97% van de totale henneproductie in Nederland bedragen. Als meest waarschijnlijke schatting werd door de auteurs een percentage van 85% genoemd.

In 2014 is vervolgens op verzoek van de Tweede Kamer een uitgebreid nader onderzoek gedaan naar de mogelijkheden en beperkingen van het schatten van de export van in Nederland geteelde cannabis. Met dit tweede onderzoek, dat is verricht door het WODC, werd ook beoogd een nieuwe schatting te maken.

Rekenmethodes en hun beperkingen

In het rapport uit 2014, dat op 16 december 2014 aan de Tweede Kamer is gezonden (Kamerstukken 24077, nr. 339), wordt uitgebreid aandacht geschonken aan de gebruikte rekenmethodes in het eerdere rapport, de CBA uit 2012, en wordt geprobeerd deze rekenmethodes uit te breiden, te actualiseren of nader te onderbouwen. Vervolgens wordt er getracht te komen tot een optimaal rekenmodel, om een zo betrouwbaar mogelijke schatting te geven. Bij deze schatting worden nadrukkelijk de beperkingen en mogelijkheden van de methodes en de variabelen vermeld en in acht genomen.

In het rapport wordt uitgebreid aandacht besteed aan de onzekerheden die met de schatting gepaard gaan. Deze onzekerheden zijn meegenomen in de schattingen die zijn gemaakt. De uiteindelijke schattingen zijn dan ook gepresenteerd als *een bandbreedte*. Daarnaast worden er aanbevelingen gedaan hoe de schattingen verder verbeterd zouden kunnen worden, zowel qua validiteit (door meer variabelen te gebruiken) als qua precisie (door afzonderlijke variabelen beter te bepalen). Dit zou mogelijk kunnen resulteren in een smallere bandbreedte. Het onderzoek merkt hierbij wel op dat "het schatten van de productie, consumptie en export van in Nederland geteelde cannabis altijd een (educated) *best guess* zal blijven door de complexiteit en het verborgen karakter van de cannabismarkt".

Resultaten

De schatting waar het WODC-rapport uit 2014 op uitkomt, *gegeven alle onzekerheden*, is het resultaat van de vergelijking van de uitkomsten van verschillende modellen. De resultaten van de schatting wordt op twee manieren gegeven: (definitie 1:) wanneer gebruik door niet-ingezetenen als 'binnenlandse consumptie' wordt gedefinieerd; en (definitie 2:) wanneer gebruik door niet-ingezetenen als 'export' wordt gedefinieerd. Daarnaast worden de resultaten zowel *absoluut* (in tonnen) als *relatief* (in percentages van de productie) gegeven.

Naast dat er een uiterste onder- en bovengrens wordt gegeven, wordt er ook door middel van een statistische analyse een kleiner interval gegeven, waarbinnen de export zich *met 95% waarschijnlijkheid* ("betrouwbaarheidsinterval") zal bevinden. Het rapport bevat in totaal dus acht verschillende schattingen (in bandbreedtes). Deze zijn allen vervat in onderstaande tabel:

Bureau Secretaris-
Generaal

Datum
15 januari 2018

	Minimaal	95%- betrouwbaarheidsinterval	Maximaal
Definitie 1	53 ton (31%)	206 ton (78%) – 549 ton (91%)	924 ton (96%)
Definitie 2	92 ton (54%)	231 ton (86%) – 573 ton (95%)	937 ton (97%)

In de brief waarin het rapport aan de Kamer werd aangeboden worden twee intervallen benoemd: (1) het interval waarbinnen *de export als percentage van de productie met 95% waarschijnlijkheid valt als de consumptie door niet-ingezetenen als binnenlandse consumptie wordt gedefinieerd* (78-91 procent), en (2) het interval waarbinnen *de export als percentage van de productie met 95% waarschijnlijkheid valt, als de consumptie door niet-ingezetenen als export wordt gedefinieerd* (86-95 procent). Juist deze twee intervallen zijn benoemd, omdat (a) het *relatieve percentage* een grotere rol speelde in het debat dan het *absolute aantal tonnen* en (b) het *meest waarschijnlijke* interval het relevantst werd geacht. Daarnaast wordt verwezen naar de inhoud van het rapport.

In het debat van 20 december 2017 werd gevraagd waarom geen gebruik is gemaakt van gegevens van de Belastingdienst om beter inzicht te krijgen in het exportcijfer. Hier is in het onderzoek uit 2014 expliciet naar gekeken, maar deze gegevens bleken niet bruikbaar, onder meer omdat "coffeeshops" niet als aparte categorie in de systemen van de Belastingdienst zijn opgenomen. Ook het werken met een beperkte steekproef van specifieke bedrijven was niet mogelijk, omdat de gegevens 'vervuld' bleken met omzet van niet-cannabis-gerelateerde producten.¹

Het gebruik van exportcijfers in het debat over cannabisbeleid

Zoals al blijkt uit het voorgaande is de schatting van het exportpercentage van in Nederland geproduceerde cannabis complexe materie, die niet tot een eenduidig te gebruiken gegeven (zoals een precies percentage) is terug te brengen. Het rapport uit 2014 bevat de best mogelijke schattingen die zijn gemaakt op grond van de gegevens die beschikbaar waren. In deze schattingen zijn de geldende onzekerheden in variabelen en aannames meegenomen. Ik zie geen aanleiding om te twifelen aan de grondigheid van de analyse en de wetenschappelijke kwaliteit van dit rapport.

Er is zeker discussie mogelijk over welk van de genoemde intervallen het meest bruikbaar is in het debat over cannabisbeleid. Het onderzoek laat mijns inziens zien dat, zeker gezien de intervallen die het meest waarschijnlijk worden geacht, er stevige aanwijzingen zijn dat de meerderheid van de in Nederland geproduceerde cannabis naar het buitenland wordt geëxporteerd.

¹ Voor meer informatie zie pagina 114-116 van het rapport "De export van in Nederland geteelde cannabis (2014)."